

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права
та міжнародних відносин
27 серпня 2024 р., протокол № 8
Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Політико-правові студії Європейського Союзу»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної
діяльності
26 серпня 2024 р., протокол № 8

Завідувач кафедри
Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної
програми
Ірина ГРАБЧУК

Розробник: к.ю.н., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності
ТИЧИНА Вікторія

Житомир
2024

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 20 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Політико-правові студії Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4	–
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		7	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 4,5	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	–
		Практичні	
		16 год.	–
		Лабораторні	
		0 год.	–
		Самостійна робота	
72 год.	–		
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 40 % аудиторних занять, 60 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ			Ф-21.06-
	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»			05.01/292.00.1/Б/ОК28-
	Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, практичних умінь і навичок про діяльність Європейського Союзу, розробку та імплементацію європейських політик, євроінтеграційні процеси, учасником яких є Україна.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- навчити здобувачів вищої освіти орієнтуватися в історичних та сучасних тенденціях ЄС, зокрема в основних етапах створення ЄС та хвилях розширення;
- ознайомити здобувачів вищої освіти зі специфікою діяльності інститутів ЄС;
- допомогти здобувачам вищої освіти зорієнтуватися в основних політиках ЄС;
- визначити основні євроінтеграційні перспективи України у контексті сучасних викликів.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини»:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»:

РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 5

та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

PH16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

PH19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Правова та інституційна характеристика ЄС

Тема 1. Європейський Союз: загальна характеристика (ЗК1, ЗК12, СК1, СК12, PH8, PH16, PH19)

1. Створення ЄС
2. Країни-члени ЄС та вступ до ЄС
3. Основні характеристики ЄС
4. Символи ЄС

Тема 2. Еволюція європейської інтеграції (ЗК12, СК1, СК12, PH8, PH16, PH19)

1. Історичні передумови європейської інтеграції
2. Етапи європейської інтеграції
3. Договори при формуванні Європейського Союзу

Тема 3. Інституційна система ЄС (ЗК12, СК1, СК9, PH8, PH16, PH19)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ			Ф-21.06-05.01/292.00.1/Б/ОК28-1-2024
	ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»			
	Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Арк 20 / 6
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	

1. Основи побудови та діяльності інститутів та органів Європейського Союзу

2. Європейський Парламент
3. Європейська Рада
4. Рада Європейського Союзу
5. Європейська Комісія
6. Суд ЄС як вища судова інстанція ЄС
7. Європейський центральний банк
8. Європейський суд аудиторів

Тема 4. Членство в ЄС (ЗК1, ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Основні інтеграційні вимоги щодо членства держав у ЄС
2. Основні етапи вступу до ЄС
3. Процедура призупинення та припинення членства в ЄС

Тема 5. Україна та політика європейської інтеграції (ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Євроінтеграція в умовах війни: стан, проблеми, виклики
2. Україна-ЄС: деякі напрями секторальної інтеграції
3. Новий етап руху до ЄС: кандидатський статус і перспективи євроінтеграції

Змістовий розділ 2. Політики ЄС

Тема 6. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС (ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Інституційні виклики
2. Інструменти СЗППБ
3. Стратегічна орієнтація
4. Пакет заходів 2022-2030 «Стратегічного компасу» ЄС
5. Інституційна структура СЗППБ
6. Операції та місії ЄС у рамках СПБО ЄС
7. Співпраця ЄС і НАТО
8. Постійна структурована співпраця ЄС

Тема 7. Європейська політика сусідства (ЗК12, СК1, СК9, РН8, РН16, РН19)

1. Європейська політика сусідства: поняття та завдання
2. Основні складові Європейської політики сусідства
3. Інструмент сусідства, розвитку та міжнародного співробітництва – Глобальна Європа

Тема 8. Регіональна політика ЄС (ЗК1, ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Теоретико-методологічні основи регіональної політики.
2. Теорії регіональної економіки та її основні напрями.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 20 / 7</i>

3. Еволюція регіональної політики Європейського Союзу.
4. Принципи європейської регіональної політики.
5. Організації та об'єднання органів місцевого самоврядування ЄС.
6. Транскордонна співпраця в межах регіональної політики Європейського Союзу.

7. Регіональний розвиток в умовах глобалізації.

Тема 9. Спільна торговельна політика ЄС (ЗК12, СК9, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Місце ЄС у світовій торгівлі.
2. Зміст спільної торговельної політики ЄС
3. Розширення сфери спільної торговельної політики ЄС.
4. Інструменти торговельної політики ЄС на товарних ринках.
5. Торговельна стратегія ЄС «Відкрита, стала та рішуча торговельна політика» («An Open, Sustainable, and Assertive Trade Policy»)

Тема 10. Міграційна політика ЄС (ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Роль ЄС у міграції
2. Хронологія політики ЄС у сфері міграції та надання притулку
3. Правила ЄС щодо міграції та надання притулку
4. Рятування життів на морі
5. Напрями управління ЄС міграційними потоками

Тема 11. Особливості функціонування механізму соціальної політики ЄС на сучасному етапі (ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Соціальна політика та політика зайнятості: загальні положення
2. Європейський соціальний фонд плюс
3. Політика зайнятості
4. Соціальне забезпечення в інших країнах-членах ЄС
5. Здоров'я та безпека на роботі
6. Право працівників на інформацію, консультації та участь
7. Соціальний діалог
8. Рівність чоловіків і жінок
9. Боротьба з бідністю, соціальною ізоляцією та дискримінацією

Тема 12. Промислова політика ЄС (ЗК1, ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Загальні принципи промислової політики ЄС
2. Основні умови організації промислової політики
3. Нова Європейська промислова стратегія

Тема 13. Енергетична політика ЄС (ЗК12, СК1, СК12, РН8, РН16, РН19)

1. Виклики, що стоять перед ЄС в галузі енергетики
2. Основні цілі енергетичної політики ЄС
3. Енергетична стратегія 2030
4. Європейський зелений курс

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Правова та інституційна характеристика ЄС								
Тема 1. Європейський Союз: загальна характеристика	7	2	1	4	-	-	-	-
Тема 2. Еволюція європейської інтеграції	7	2	1	4	-	-	-	-
Тема 3. Інституційна система ЄС	11	4	1	6	-	-	-	-
Тема 4. Членство в ЄС	10	3	1	6	-	-	-	-
Тема 5. Україна та політика європейської інтеграції	10	3	1	6	-	-	-	-
Модульний контроль 1	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 1	46	14	6	26	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Політики ЄС								
Тема 6. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС	12	4	2	6	-	-	-	-
Тема 7. Європейська політика сусідства	9	2	1	6	-	-	-	-
Тема 8. Регіональна політика ЄС	9	2	1	6	-	-	-	-
Тема 9. Спільна торговельна політика ЄС	9	2	1	6	-	-	-	-
Тема 10. Міграційна політика ЄС	8	2	1	5	-	-	-	-
Тема 11. Особливості функціонування механізму соціальної політики ЄС на сучасному етапі	8	2	1	5	-	-	-	-
Тема 12. Промислова політика ЄС	9	2	1	6	-	-	-	-
Тема 13. Енергетична політика ЄС	9	2	1	6	-	-	-	-
Модульний контроль 2	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	74	18	10	46	-	-	-	-
ВСЬОГО	120	32	16	72	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 9

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовний модуль 1. Правова та інституційна характеристика ЄС			
1	Європейський Союз: загальна характеристика	1	-
2	Еволюція європейської інтеграції	1	-
3	Інституційна система ЄС	1	-
4	Членство в ЄС	1	-
5	Україна та політика європейської інтеграції	1	-
Змістовний модуль 2. Політики ЄС			
6	Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС	2	-
7	Європейська політика сусідства	1	-
8	Регіональна політика ЄС	1	-
9	Спільна торговельна політика ЄС	1	-
10	Міграційна політика ЄС	1	-
11	Особливості функціонування механізму соціальної політики ЄС на сучасному етапі	1	-
12	Промислова політика ЄС	1	-
13	Енергетична політика ЄС	1	-
РАЗОМ		14	-

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовний модуль 1. Правова та інституційна характеристика ЄС			
1	Тема 1. Європейський Союз: загальна характеристика. Європейські цінності. Внесок відомих осіб в європейську інтеграцію (піонери ЄС)	4	-
2	Тема 2. Еволюція європейської інтеграції. Договори при формуванні Європейського Союзу. Brexit	4	-
3	Тема 3. Інституційна система ЄС Інші інституції та органи ЄС, що виконують спеціалізовані ролі	6	-
4	Тема 4. Членство в ЄС Картування зобов'язань у сфері довкілля та зміни клімату: підготовка до вступу в ЄС	6	-
5	Тема 5. Україна та політика європейської інтеграції Консолідація підтримки державами ЄС євроінтеграції України в умовах війни	6	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 2. Назва			
6	Тема 6. Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС. Постійна структурована співпраця ЄС	6	-
7	Тема 7. Європейська політика сусідства Основні складові Європейської політики сусідства	6	-
8	Тема 8. Регіональна політика ЄС Регіональний розвиток в умовах глобалізації	6	-
9	Тема 9. Спільна торговельна політика ЄС Розширення сфери спільної торговельної політики ЄС	6	-
10	Тема 10. Міграційна політика ЄС Гармонізація міграційної політики України: досвід країн ЄС	5	-
11	Тема 11. Особливості функціонування механізму соціальної політики ЄС на сучасному етапі Боротьба з бідністю, соціальною ізоляцією та дискримінацією в ЄС	5	-
12	Тема 12. Промислова політика ЄС Методи регулювання промислової політики ЄС	6	-
13	Тема 13. Енергетична політика ЄС Директива про відновлювані джерела енергії	6	-
РАЗОМ		72	

7. Індивідуальні самостійні завдання

Під час опанування блоку самостійної роботи здобувачі вищої освіти повинні виконати індивідуальний науково-дослідний проєкт «Допомога країн ЄС Україні в боротьбі з російською військовою агресією».

Структура науково-дослідного проєкту:

1. Коротка характеристика по країні ЄС (основні економічні показники).
2. Інформація щодо наданої допомоги чи заходів для підтримки Україні (із зазначенням % від ВВП, не пізніше червня 2024 р.) в розрізі таких складових:
  - політико-дипломатична;
  - воєнно-технічна;
  - фінансова;
  - гуманітарна;
  - інша.
3. Настрої щодо підтримки України в обраній країні.
4. Висновки

Науково-дослідний проєкт повинен бути оформлений у вигляді презентації та представлений на занятті в межах теми «Україна та політика європейської інтеграції».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 11

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
<i>РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
<i>РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
<i>РН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 12

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
<i>РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезинтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
<i>РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен
<i>РН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Екзамен

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний, модульний та підсумковий контроль

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 13

– для здобувачів денної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни або наприкінці семестру. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	-
Виконання завдань підсумкового контролю	-
Підсумкова семестрова оцінка	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 14

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	45	-
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	15	-
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1) написання конкурсної наукової роботи та захист з участю; 2) написання конкурсної наукової роботи без участі; 3) публікація наукової статті у фахових виданнях; 4) підготовка та публікація тез із виступом; 5) підготовка та публікація тез без виступу; 6) індивідуальні дослідження без публікації; 7) залучення або доєднання до неформальних позанавчальних заходів; 8) членство та дослідницька робота у гуртках та центрах університету	до 20	-
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	-

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виступи на заняттях	15	-
Участь у дискусії та обговоренні	10	-
Виконання тестових завдань	10	-
Виконання практичних та ситуаційних завдань, вправ	10	-
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	45	-

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$PH3 = \sum(P_i \times BK_i) \times KH3, \quad (1)$$

де PH3 – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання і-го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання і-го виду робіт під час навчальних

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 15

занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

КНЗ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань модульного контролю 1	20	-
Виконання завдань модульного контролю 2	20	-
Разом за виконання завдань модульного контролю	40	-

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 16

у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Рекомендовані курси:

Prometheus. Європейська зовнішня політика: просто про складне. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+EUFP101+2019_T3

Prometheus. Європейський зелений курс (ЄЗК) та Україна. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GREEN101+2023_T1

Prometheus. Перемовини про вступ України до ЄС. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ANTS+INEU101+2024_T2

Prometheus. Україна на шляху до ЄС. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+UAEU101+2023_T2

EdEra. Експорт, ринки ЄС та інтернаціоналізація бізнесу. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5153>

EdEra. Угода про асоціацію Україна-ЄС. URL: <https://ed-era.com/projects/eu-agreement/>

ВУМ online. Що таке європейська ідея? URL: <https://vumonline.ua/course/what-is-the-european-idea/>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 17

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1.	Acquis ЄС	EU Acquis
2.	Біженець	Refugee
3.	Енергетична політика ЄС	EU Energy Policy
4.	Євро	Euro
5.	Єврозона	Eurozone
6.	Європейська інтеграція	European integration
7.	Європейська Комісія	European Commission
8.	Європейська політика сусідства	European Neighbourhood Policy
9.	Європейська Рада	European Council
10.	Європейський парламент	European Parliament
11.	Європейський Союз	European Union
12.	Європейський суд аудиторів	European Court of Auditors
13.	Європейський центральний банк	European Central Bank
14.	Євроскептицизм	Euroscepticism
15.	Копенгагенські критерії	Copenhagen criteria
16.	Мігрант	Migrant
17.	Міграційна політика ЄС	EU Migration Policy
18.	Міграція	Migration
19.	Політика ЄС	EU Policy
20.	Промислова політика ЄС	EU Industrial Policy
21.	Рада Європейського Союзу	Council of the European Union
22.	Регіональна політика ЄС	EU Regional Policy
23.	Спільна зовнішня політика та політика безпеки ЄС	EU Common Foreign and Security Policy
24.	Спільна торговельна політика ЄС	EU Common Trade Policy
25.	Суд Європейського Союзу	Court of Justice of the European Union
26.	Шукач притулку	Asylum seeker

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 18

12. Рекомендована література

Основна література

1. Європейський Союз у міжнародних відносинах/ В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова; за ред. В.В. Копійки. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/26416/mod_book/chapter/958/EU%20in%20IR.pdf?time=1644398263399
2. Ковалів М.В., Тимчишин Т.М., Ніканорова О.В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/>
3. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції: мультимедійний підручник. URL: <https://eugov.chmnu.edu.ua/>
4. Тичина В.П. Правові цінності Європейського Союзу : навч. посібник. Харків : Право, 2023. 116 с.
5. Чернобай Л.І., Ясінська Т.В. Економіка Європейського Союзу: теоретичний та прикладний аспекти: навчальний посібник. К.: Кондор, 2023. 184 с. URL: <https://online-condor.com.ua/catalog/ekonomichna-literatura/ekonomika-uevropeyskoho-soyuzu-teoretychnyy-ta-prykladnyy-aspekty>

Допоміжна література

1. Березинець А.В. Удосконалення ефективності конвергенції інституційних основ соціальної політики в країнах Європейського Союзу та в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 2. С. 26-29
2. Врублевська-Місюна К.М., Тичина В.П. Правові цінності Європейського Союзу та їх юридичне значення. Право і суспільство. Серія: Міжнародне право. 2022. № 4. С. 452-456.
3. Врублевська-Місюна К.М., Тичина В.П. Правові цінності Європейського Союзу та їх юридичне значення. Право і суспільство. Серія: Міжнародне право. 2022. № 4. С. 452-456.
4. Гірман А. П., Волкова В. А., Ковальчук А. О. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки Європейського Союзу. Політикус. 2020. Вип. 6. С. 13-16
5. Грабчук І.Л. Світовий досвід фінансового моніторингу операцій з криптовалютою (на прикладі Японії, США та ЄС). Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2023. Том 28. Випуск 3(97). С. 11-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-97-2>
6. Грубінко А.В. Особливості формування політики кібербезпеки Європейського Союзу: правові аспекти. Актуальні проблеми правознавства. 2021. Вип. 1. С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2021_1_3

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 19

7. Дір І.Ю. Спільні політики Європейського Союзу. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 2. С. 761-765. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/04/APP_02_2024-1.pdf#page=761
8. Драпак М.І. Теоретичні засади політико-правових норм Європейського Союзу у сфері захисту прав національних меншин. Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент. 2022. Т. 10. С. 246-267. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mfarim_2022_10_17
9. Ергюн М. Співвідношення національного та наднаціонального рівнів формування зовнішньої політики Європейського Союзу. Грані. 2020. Т. 23, № 10. С. 58-67
10. Європейське право (право Європейського Союзу): Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр учбової літератури, 2018. 158 с. URL: <https://www.culononline.com.ua/catalog/pidgotovka/evropeyske-pravo-pravo-evropeyskogo-soyuzu-tetarchuk-iv-1>
11. Кавунник А.Л. Регіональні аспекти міжнародної політики Європейського Союзу в контексті «Східного партнерства». Література та культура Полісся. Серія : Історичні науки. 2020. Вип. 99. С. 133-143
12. Курилюк Ю., Родінова Н., Овчар П. Проблеми та перспективи міграційної політики ЄС. Економіка та суспільство. 2022. № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-34>
13. Маринів І.І. Безпекова політика Європейського Союзу. Право та інновації. 2020. № 1. С. 80-86
14. Міжнародні економічні співтовариства. (2022, October 25). URL: <https://ukrayinska.libretexts.org/@go/page/11683>
15. Николаєва В.І., Малярчук Н. Г., Овчарова Л. М Моделі соціальної політики і соціальної роботи в Європейському Союзі: особливості й характерні риси. Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2021. Вип. 1. С. 184-193
16. Проценко О. Міграційна політика Європейського Союзу. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 11. С. 302-306.
17. Савка В.Я. Практика застосування в Європейському Союзі гнучкої інтеграції у сфері зовнішньої політики, політики безпеки і оборони. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2021. Т. 13, № 1. С. 87-95.
18. Тичина В.П. Права людини як правова цінність Європейського Союзу. Прикарпатський юридичний вісник. Секція: Міжнародне право. 2023. Вип. 1 (48). С. 126-131.
19. Тичина В.П. Права людини як правова цінність Європейського Союзу. Прикарпатський юридичний вісник. Секція: Міжнародне право. 2023. Вип. 1 (48). С. 126-131.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.06- 05.01/292.00.1/Б/ОК28- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 20

20. Тичина В.П., Бочкова І.І., Врублевська-Місюна К.М. Демократичні основи Європейського Союзу. Право і суспільство. Серія: Міжнародне право. 2024. № 1. Том 2. С. 229-236. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.34>
21. Філіппова В., Лопушинський І., Плющ Р. Наслідки сучасної міграційної політики Європейського Союзу. Migration & law. 2022. Vol. 2, Iss. 1-2. С. 26-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/miglaw_2022_2_1-2_4
22. Хаустова М. Г. Правова політика України в умовах інтеграції до Європейського Союзу. Право та інновації. 2021. № 1. С. 74-82.
23. Чубенко К., Генделіс Д., Бшор У. Європейський Союз, політика партнерства, НАТО, Глобальна стратегія, Європейська політика безпеки і оборони. Зовнішні справи. 2022. Т. 32, № 5. С. 16-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zovsp_2022_32_5_4
24. Якимчук М. Вплив євроскептицизму на зовнішню політику Європейського Союзу. Humanitarian vision. 2020. Vol. 6, Num. 2. С. 8-14
25. The European Union explained. How the European Union works. URL: https://publications.europa.eu/resource/cellar/bdc6e27e-e519-4308-8e47-73acd9b3977b.0022.02/DOC_1

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://learn.ztu.edu.ua>
2. https://commission.europa.eu/index_en
3. https://european-union.europa.eu/index_en
4. <https://www.culonline.com.ua>